

מלאו ששים שנה לפרוסיסור אלכסנדר מרכס, ספרן, ביבליוגרף והיסטוריון, אחד השרידים המעטים, שיצאו מים על ידי הראשונים לחכמת ישראל, נולד בכ"ה בשבט תרל"ח בעיר אלכסנדר שבמדינת הרהיון ובנערותו העתיקו הוריו את מקום מגוריהם לניסברג שבפרוסיה המזרחית. בן למשיחת מיוחדת עתיקה, סגוע אחד הקדורשים, ר' מנחם הקדוש, שנהרג על קיר

בו כדי לקבוע לו מקום היסטורי בתוך התרבות של יהדות אמריקה והתפתחות הטחוק היהודי בה. ומן הראוי לציין שאוצר הספרים הזה מסלאל תפקיד חשוב בחיי המדע היהודיים של זמננו, גם מחוץ לגבולה של אמריקה. רבים המוסדים היהודיים בכל העולם, שעדיהם נשואות לבית זה ושואבים משפע הסקורות והחקירות שבגנזיו.

רת והיא, שהביבליוגרפים היהודים של הדור הזה לא נכנסו מאינים לפידליון הביבליוגרפיה באותה ההכשרה המדעית היסודית והמלאה—יהודית וכללית—כמן כמה מאלה שקדמום והפרופ' מרכס בכללם. ידיעותיו העשירות והעמיקות, כוח זכרונותו הפיננסלי, נסיונו הרב בספרים עבריים וכפאותו במקור רות עושים את עבודתו הביבליוגרפית

רות ישראל לכל תקופותיה ולא את הייע מלתא. הקטלוג של כתבי היו העבריים, הנמצאים בספרית הסמינר שהוא עוסק בעריכתו כבר הכריזו עליו, קודם שראה אור, בקיאים, שטייח החומר האצור בו יביא הפתעות גדולות, ומתנן הוא בעל היוכל בתכונה נדיה ויקרה והוא נהבנותו הרחבת והעמיקות, מלאכתניים הוא מתלק ידיעות לכל שפונה אליו והביבליוגרפיה האר

לכו של הסטורנט הצעיר, שהכשיר את עצמו הכשרה מדעית עמוקה ורחבה, כדי להיכנס לטרקלין של מדע היהדות. בכרלין היה מתלמידיו הקרובים ביותר של גדול הביבליוגרפים משה שטיינשניידר. והוא טעא בהכם הישיש מורה נריר שהשפיע השפעה גדולה על מהלך חייו, תקופה חדשה בחייו כתחילה

של "חולשה" הלך ודוע לה גם באהבתו הגדולה לכתבי יד עבריים. העבודה הביבליוגרפית שלו צמיחה תולדותייתרבותי. הביבליוגרפיה הישראלית התקדמה הרבה בשנים האחרונות מבחינת הטכניקה והצורה וגם שיעם התקדמות המדע התפתחה גם מבחינת הדיוק

אולם אין בעל היובל סגור בד' אמות של הלכה בלבד אלא מעונין הוא מאד בהיות העולם ובחיים האקטואליים. הוא קורא שבועונים פוליטיים וספרותיים כמעט באותה התענינות שהוא קורא כתבי-יד. ועוד חידוש שעל הרוב שאינו מצוי באיש-מדע מסוגו — הוא קורא ותיק של ספרות יפה.

בנסיעתו לאמריקה שבה נועד לו תפ-
סיד חשוב בפיתוח תייה המרעיים וה-
תרבותיים של היהדות. כשהחכם שני-
אור ולמן שבטר העמיד מחדש את
הסמינר לרבנים בניירורק הוזמן את
מרכם כמורה וספרן, והוא אז מכן עש-
רים וחמש. מצב התרבות והחינוך ביה-
דות אמריקה היה בשפל המדרגה. דינו
שנזכיר כי באותה התקופה לא נמצאה
אמילו ספרית יהודית הנוגה אחת ובתי
מדרש לרבנים, שהתפתחו כמשר הומן.

היו עוד כחולותיהם. מרכם כאוהב-ספר
התמסר ביהוד לספריה. ועד סתרה עלה
צ'ירו לאסוף רכבות ספרים עבריים וכי
מדעי היהדות ואלפי כתבי-יד עבריים
לספרית הסמינר, עד שאוצר הספרים
שלה נחשב עכשיו לאוסף היהודי הגדול
ביותר בכל העולם. מאה אלף הספרים,
וביותר שבעת אלפים כתבי-יד העב-
ריים שכאוצרה, מעמידים את ספריה
הסמינר בניו-יורק במקום שאין ספריה
אחרת ממקצוע היהדות יכולה לעמוד.
יש יחידים העושים את עבודתו של
ציבור שלם או מסלאים תפקיד שבועים
סתוקנים ממלאת אותם המדינה ובשל
ממצם ואישיותה המיוחדת מצליחים
ברכר, לתטהונם של המסתכלים מבי-
חוצ. מרופ' מרכם הוא מיתירי המיוחד-
דים הללו, שאש הקורש הלוחטת בנפשו
לערכי תרבותנו וסוד קסמו האישי יצרו
את הפלא הזה ששמן בית-עסק הספרים
שעל יד הסמינר התיאולוגי היהודי של
אמריקה. מעשה רב כזה בשלש-אמל' נש-